

строком є певний період у часі, зі впливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення; терміном – певний момент у часі, з настанням якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення.

Терміни та строки у спадковому праві визначаються цивільним законодавством України, рішенням суду чи правочином.

Класифікація строків та термінів у доктрині спадкового права може бути різною та залежить від правової природи зазначених категорій, їхнього місця в системі права України тощо.

Список використаних джерел:

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-портал / Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada>.
2. Верховна Рада України: Офіційний веб-портал / Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada>.
3. Цивільне право України: підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (кер. авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. 2-ге вид., допов. і перероб. К.: Юрінком Інтер, 2005. Кн. 1. 736 с.
4. Черногор Н.В. Строки та терміни у спадковому праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса., 2011. 20 с.
5. Братель О.Г., Пилипенко С.А. Цивільне право України: Посібник для підготовки до іспитів. К.: ФОП Ліпкан, 2010. 256 с.
6. Луць В.В. Строки і терміни у цивільному праві: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2013. 320 с.
7. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>.
8. Верховна Рада України: Офіційний веб-портал / Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada>.

УДК 347.468:34.05

ЯНОВИЦЬКА Г.Б.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГАРАНТІЙНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС ТА УКРАЇНИ

Стаття присвячена проблемам гарантійних зобов'язань у правовідносинах за участю споживача. За основу дослідження взято Директиву ЄС та національне законодавство. Проаналізовано положення європейського законодавства, що врегульовані відповідними нормативними актами України, а також ті, що відображені лише в українському законодавстві. Зроблено висновок про обов'язковість імплементації норм права ЄС у споживче законодавство, що стосується гарантійних строків та правил гарантійного обслуговування населення.

Ключові слова: гарантія, споживач, виробник, продавець, директива, товар, договір.

Статья посвящена проблемам гарантийных обязательств в правоотношениях с участием потребителя. За основу исследования были взяты Директива ЕС и национальное законодательство. Проанализированы положения европейского законодательства, которые урегулированы соответствующими нормативными актами Украины, а также те, что отражены только в украинском законодательстве. Сделан вывод об обязательности имплементации норм права ЕС в потребительское зако-

нодательство, касающееся гарантийных сроков и правил гарантийного обслуживания населения.

Ключевые слова: *гарантия, потребитель, производитель, продавец, директива, товар, договор.*

The article is devoted to problems of guarantee obligations in legal relations with the participation of the consumer. The EU Directive and national legislation were the basis of the research. The provisions of European legislation, which are regulated by the relevant normative acts of Ukraine, was analyzed, as well as those, which are reflected only in the Ukrainian legislation. At the same time, implementation process of EU law with regard to the warranty period and the rules of guarantee service to the public conclusion in Ukrainian consumer law is obligated.

Key words: *warranty, consumer, manufacturer, seller, directive, product, contract.*

Вступ. Проблема належного виконання гарантійних зобов'язань перед споживачем, є важливим елементом захисту його прав. Першою чергою, продавець (виробник, виконавець) гарантує якість власної продукції (роботи, послуги), а пізніше зобов'язаний усунути виявлені недоліки, які заподіяли шкоду споживачу. Останній є найбільш незахищеним у цих правовідносинах. На вирішення проблем захисту прав споживачів має бути спрямоване національне законодавство та судова практика.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження законодавства ЄС та України, щодо гарантійних зобов'язань, а також співвідношення окремих положень цих актів.

Результати дослідження. Що стосується гарантійних зобов'язань, то в Європейському Союзі правовідносини, пов'язані із здійсненням продажу товарів споживачам та наданням відповідних гарантій, врегульовані Директивою Європейського Парламенту та Ради від 25 травня 1999 року 1999/44/ЄС «Про певні питання продажу та гарантії товару споживання» [1].

Метою даної Директиви є розширення законів, підзаконних актів та адміністративних положень держав-членів про певні аспекти продажу товарів споживання та відповідних гарантій, з метою забезпечення мінімального однорідного рівня захисту споживачів в межах внутрішнього ринку.

Згідно з статтею 2 Директиви Європейського Парламенту та Ради 1999/44/ЄС, продавець зобов'язаний передати споживачеві товар, який відповідатиме договору купівлі-продажу.

Товари споживання відповідають договору, якщо:

а) вони відповідають опису, наданому продавцем, і мають якість товару, який продавець представив споживачеві як зразок;

б) товар придатний для особливих вимог експлуатації споживача, що було доведено до відома продавця на момент підписання договору і було прийнято, що товар придатний до зазначеного вжитку;

в) вони є придатними для експлуатації, якій підлягають товари такого типу;

г) товар представляє якість і слугує для послуг звичних для цього типу товарів, яких споживач може очікувати; беручи до уваги природу товару і, в даному випадку, офіційне повідомлення про конкретні властивості товару, яке зробив продавець, виробник чи його представник, особливо в рекламі чи на етикетці.

Директива також зазначає, що не існує браку відповідності, якщо на момент підписання договору споживачеві відомо про цей недолік або він не може зовсім не знати про нього, або якщо брак відповідності походить від матеріалів, які постачає споживач.

Суб'єктом відповідальності перед споживачем за будь-який брак відповідності, що існує на момент передачі товару, є продавець.

У випадку браку відповідності, споживач може вимагати, щоб товар був приведений у відповідний стан шляхом ремонту або заміни товару без доплати, чи відповідного зменшення ціни або анулювання угоди стосовно зазначеного товару.

Продавець несе відповідальність, коли брак відповідності виявляється впродовж двох років з моменту передачі товару.

Аналіз зазначених вище положень Директиви та норм законодавства України, які стосуються якості товару та гарантійних зобов'язань (ст.ст. 7–10 Закону України «Про захист прав споживачів» [2]), свідчать про те, що загалом законодавство України в цій сфері відповідає нормам законодавства Європейського Союзу.

Проте варто звернути увагу на деякі норми зазначеного Закону України, які порівняно з Директивою, мають забезпечити більш високий ступінь захисту прав споживачів. Наприклад, сфера застосування Закону України «Про захист прав споживачів» відносно гарантійних зобов'язань ширша, ніж сфера застосування Директиви: застосування Закону розповсюджується як на відносини купівлі-продажу, так і на відносини, пов'язані з наданням послуг та виконанням робіт. Також обов'язок виконання зобов'язання щодо забезпечення можливості використання товару (результатів виконаної роботи) за призначенням покладений на виробника (виконавця). Справедливими є положення, за якими суб'єктами відповідальності у випадках неналежної якості товару є не лише продавець (як це визначено в Директиві Європейського Парламенту та Ради 1999/44/ЄС), а і виробник (виконавець), а також те, що гарантійні строки встановлюються законодавством або нормативними документами чи договором. На виробника (виконавця) покладений обов'язок забезпечити використання продукції за призначенням протягом строку її служби, передбаченого нормативним документом або встановленого ним за домовленістю із споживачем, а в разі відсутності такого строку – протягом десяти років. У разі продажу товарів за зразками, а також у випадках, коли час укладення договору купівлі-продажу і час передачі товару споживачеві не збігаються, гарантійний строк обчислюється починаючи від дня передачі товару споживачеві, а якщо товар потребує спеціальної установки (підключення) чи складення – від дня їх здійснення, а якщо день передачі, установки (підключення) чи складення товару, а також передачі нерухомого майна встановити неможливо або якщо майно перебувало у споживача до укладення договору купівлі-продажу, – від дня укладення договору купівлі-продажу. За відсутності гарантійного строку або строку придатності щодо певних товарів (робіт, послуг), споживач має право пред'явити продавцю (виробнику, виконавцю) відповідні вимоги, якщо недоліки були виявлені протягом двох років, а стосовно об'єкта будівництва – не пізніше десяти років від дня передачі їх споживачеві.

Крім того, на розвиток положень Закону України «Про захист прав споживачів» постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.02 № 506[3] визначено особливості гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів.

Судова практика акцентує увагу на пропущенні гарантійного строку. У більшості випадків, у задоволенні позовних вимог позивачу відмовляють. Наприклад, за матеріалами однієї справи, 20 грудня 2012 року між позивачем ОСОБА_4 було придбано автомобіль марки «NISSAN Qashqai J10», що підтверджується гарантійним сертифікатом. Відповідно до вказаного гарантійного сертифіката, позивачу ОСОБА_1 була надана гарантія на автомобіль. Проте строк гарантійного обслуговування в цьому разі закінчився 20 грудня 2015 року. 10 травня 2016 року позивач прийшов на сервісний центр ТОВ «Альянс-А» з метою проходження технічного обстеження та виявлення технічних несправностей автомобіля. Він попросив здійснити заміну деталей в межах гарантійного обслуговування. Але йому повідомили, що оскільки трирічний строк гарантійного обслуговування вже минув, проводити заміну деталей за гарантією роботи не будуть. Судом встановлено, що позивачем був пропущений строк на технічне обслуговування в межах гарантійного строку, оскільки він перебував в той час на військовій службі та брав участь в Антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей. Звільнений в запас він був тільки 01 квітня 2016 року, що підтверджується відповідними документами.

Відповідно зазначених норм закону та досліджених в судовому засіданні доказів, судом встановлено, що гарантійним сертифікатом від 20 грудня 2012 року на автомобіль марки «NISSAN Qashqai J10», який належить позивачу, не передбачено гарантійний строк на комплектуючі вироби. Окрім цього, строк гарантійного обслуговування закінчився 20 грудня 2015 року. Твердження позивача відносно поважності причини пропуску строку зазначеного в позові суд вважає недоцільним, оскільки позивач не був позбавлений права на уповноваження довіреністю іншої особи на забезпечення дій в рамках гарантійного сертифіката та в строки зазначені в ньому. Оскільки в судовому засіданні не встановлено порушень, які були б допущені сторонами, які відповідно до положень Закону України «Про захист прав споживачів» могли б бути підставою для стягнення коштів, заявлені позивачем вимоги задоволенню не підлягають [4].

Відповідно до п. 5 ч. 1 ст.1 Закону України «Про захист прав споживачів», гарантійний строк – строк, протягом якого виробник (продавець, виконавець або будь-яка третя особа) бере на себе зобов'язання про здійснення безоплатного ремонту або заміни відповідної продукції у зв'язку з введенням її в обіг. Першою чергою, виробник (продавець, виконавець) повинні гарантувати якість товару (роботи, послуги). Саме таким є положення статті 675 ЦК України [5] про гарантію якості товару. Законодавець тлумачить гарантійний строк, як строк, протягом якого продавець

гарантує якість товару. Зазначення такої імперативної позиції у Законі України «Про захист прав споживачів» додатково зобов'язувало б боржника до належного виконання своїх обов'язків.

Важливим є те, що гарантійний строк на комплектуючі вироби повинен бути не менший, ніж гарантійний строк на основний виріб, якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами, нормативними документами чи договором. Частина 1 ст.7 Закону України «Про захист прав споживачів» визначає, що виробник (виконавець) забезпечує належну роботу (застосування, використання) продукції, в тому числі комплектуючих виробів, протягом гарантійного строку, встановленого нормативно-правовими актами, нормативними документами чи договором.

На сезонні товари (одяг, хутряні вироби й інші) гарантійний строк обраховується з початку відповідного сезону, який встановлюється Кабінетом Міністрів України. Перелік сезонних товарів, гарантійний строк по яких обраховуються з початку відповідного сезону, затверджений КМУ від 19.03.04 р. №172, до сезонних товарів, гарантійні терміни за якими обчислюються з початку відповідного сезону, відносять одяг, хутряні та інші вироби. Весняно-літнього асортименту – з 1 квітня; осінньо-зимового асортименту – з 1 жовтня; взуття: зимового асортименту – з 15 листопада по 15 березня; весняно-осіннього асортименту – з 15 березня по 15 травня; та з 15 вересня по 15 листопада; літнього асортименту – з 15 травня по 15 вересня [6].

Відповідно до п. п. 5, 6 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про захист прав споживачів», споживачі під час придбання, замовлення або використання продукції, яка реалізується на території України, для задоволення своїх особистих потреб мають право на відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої внаслідок недоліків продукції (дефекту в продукції), відповідно до Закону та на звернення до суду та інших уповноважених державних органів за захистом порушених прав.

Висновки. Частина 1 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів» визначає, що у разі виявлення протягом встановленого гарантійного строку недоліків, споживач, в порядку та у строки, що встановлені законодавством, має право вимагати: пропорційного зменшення ціни; безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк; відшкодування витрат на усунення недоліків товару тощо. На нашу думку, законодавець зобов'язаний ставити акценти на належному виконанні продавцем (виробником, виконавцем) обов'язків перед споживачами. Тобто гарантувати їм якість виготовленої і реалізованої продукції, виконаної роботи чи наданої послуги.

Список використаних джерел:

1. On certain aspects of the sale of consumer goods and associated guarantees: Council Directive 1999/44/EC of 25 May 1999. Official Journal of the European Union. L 171. 1999. P. 12–16.
2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1991. № 30.
3. Порядок гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 11. 04. 2002 р. База даних «Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України». URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/506-2002-%D0%BF> (Дата звернення:29.06.2018).
4. Справа № 727/7676/16-ц від 28. 10. 2016 р. База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень». URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/62366090> (Дата звернення:29.06.2018).
5. Цивільний кодекс України від 16. 01. 2003 р. База даних «Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (Дата звернення:29.06.2018).
6. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»: Постанова Кабінету Міністрів України від 19. 03. 1994 р. База даних «Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF> (Дата звернення:29.06.2018).